

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

1. Identificatie van het jaarlijkse uitvoeringsverslag	3
2. Overzicht van de uitvoering van het operationele programma.....	4
3. Uitvoering van de Unieprioriteiten	7
4. Kwesties die van invloed zijn op de prestaties van het programma en genomen corrigerende maatregelen	15
5. Informatie over ernstige inbreuken en corrigerende maatregelen	15
6. Informatie over de maatregelen die zijn genomen ter naleving van artikel 41, lid 8.	15
7. Informatie over de maatregelen die zijn genomen om de bekendmaking van de begunstigden te waarborgen	16
8. Publiekssamenvatting.....	19

1. Identificatie van het jaarlijkse uitvoeringsverslag

CCI

Titel Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
Jaarverslag 2021

Versie mei 2022

Verslagjaar 2021

Datum van goedkeuring van CvT 30 mei 2022

2. Overzicht van de uitvoering van het operationele programma

In het jaar 2021 is de uitwerking van het operationeel programma (OP) van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) voortgezet. Het einde van de subsidiabiliteitsperiode van het EFMZV nadert, daarom is in 2021 niet meer ingezet op de selectie van nieuwe subsidieprojecten. De focus ligt voornamelijk bij het bevorderen van betalingen voor lopende projecten. Voor het beperkte budget dat nog open staat wordt gekeken naar de selectie van een aantal laatste overheidsopdrachten, en/of de ophoging van bestaande overheidsopdrachten.

In 2020 is met het opvangen van de gevolgen van COVID-19 het nog openstaande EFMZV budget vrijwel volledig gecommiteerd. Voor de stilligregeling was een budget beschikbaar gesteld van 9 miljoen euro, hiervan is 6.2 miljoen euro uitbetaald aan begunstigden. Voor de compensatieregeling aquacultuur was een budget beschikbaar van 1.5 miljoen euro, hiervan is 1.3 miljoen euro uitbetaald aan begunstigden.

Hoewel de coronapandemie in de eerste maanden van 2021 heeft voortgeduurd zijn de twee coronaregelingen niet opnieuw opengesteld. Hierover is meermaals gesproken met de sector, maar om budgettaire redenen was dit niet mogelijk. Daarnaast zijn de aanvraagvoorwaarden van de kabinetsbrede regelingen in 2021 aangepast, waardoor deze beter aansloten bij de visserijsector. Van deze maatregelen is echter weinig gebruik gemaakt. Ook stond in verband met corona de borgstellingsregeling landbouwkredieten in 2021 open voor de visserijsector, via deze regeling kunnen visserij- en aquacultuurondernemers overbruggingskrediet bij de bank aanvragen.

Aan het begin van 2021 stonden nog twee subsidieregelingen uit 2020 open, voor afzetbevorderingsprojecten en voor samenwerkingsprojecten tussen wetenschappers en vissers. Er zijn drie afzetbevorderingsprojecten en vijf samenwerkingsprojecten geselecteerd. Hierna zijn geen subsidiemodules meer (her)opengesteld. Er zijn in 2021 vier nieuwe overheidsopdrachten geselecteerd, twee ter bevordering van duurzame visserij (UP1), één ter bevordering van het Geïntegreerd Maritiem Beleid (UP6) en één op het gebied van datacollectie (UP3).

Er blijft een kloof zichtbaar tussen wat is gecommiteerd en wat is uitbetaald en gedeclareerd. Het Nederlandse OP heeft ingezet op innovatieve projecten waarbij het tijd heeft gekost om op gang te komen, en kosten te maken. Dit maakt dat betaalaanvragen pas na enige tijd worden ingediend. In de laatste jaren wordt er nauwer toegezien op het regelmatig indienen van betaalverzoeken door begunstigden hiertoe aan te sporen. Er zijn meer contactmomenten tussen begunstigden en RVO waarbij afspraken worden gemaakt over de in te dienen betaalverzoeken. Helaas heeft corona bij veel projecten tot vertraging in de uitvoering geleid. Dit heeft zijn doorwerking gehad op betaalverzoeken, die ook werden uitgesteld.

Desondanks is in 2021 voldoende gedeclareerd om automatische decommitting van Europese middelen te voorkomen. Er is een betalingsaanvraag ingediend met een totale omvang van 10.1 miljoen euro (EU deel van totale overheidsbijdrage).

Er zijn in 2021 geen Commissie audits geweest, omdat de thematische audit op datacollectie vanwege corona is uitgesteld naar april 2022. Wel zijn er in 2021 acht nationale projectaudits uitgevoerd waar slechts twee bevindingen zijn gedaan met een financieel belang. Dit financieel belang bleef ruim onder de 2%. Er is in 2021 ook een systeemaudit uitgevoerd en hier was geen sprake van nieuwe bevindingen.

In de onderstaande paragrafen en hoofdstukken wordt in meer detail ingegaan op de behaalde resultaten van het OP in 2021.

2.1 *Juridisch kader*

De bepalingen van het EFMZV zijn vastgelegd in de Verordeningen (EU)nr. 508/2014 en (EU) nr. 1303/2013. Voor subsidies is nationaal aanvullende regelgeving opgesteld in de Regeling Europese EZK- en LNV-Subsidies (REES). Per maatregel wordt een of meerdere aparte modules opgenomen in de REES.

2.2 *Focus van het Nederlandse Operationeel Programma*

Het Nederlandse OP is gericht op het bevorderen van innovaties voor verduurzaming en rendementsverbetering in de visserij- en aquacultuursector. Dit wordt bereikt door het bevorderen van samenwerking tussen verschillende partijen, het financieren van innovatieprojecten, en het uitzetten van gerichte (onderzoeks)opdrachten vanuit de overheid.

Nederland heeft in de uitvoering bewust gekozen voor een beleidsmatige focus, onder andere gebaseerd op de Europa 2020-strategie, het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB) en het Geïntegreerd Maritiem Beleid (GMB). In aanvulling daarop zet Nederland gericht in op drie thema's: 1) Invoering van de aanlandplicht, 2) Verdere verduurzaming van de visserij- en aquacultuur en 3) Verbetering van de rendementen in de visserij- en aquacultuurketen. Voor elke unieprioriteit is aan het begin van de programmaperiode een kansen en bedreigingen analyse gemaakt op basis waarvan een behoeften identificatie is opgesteld die sturing biedt bij het creëren van openstellingen en het selecteren van overheidsopdrachten.

Dit beleid biedt focus, waardoor een beperkt aantal maatregelen die geboden worden binnen de EFMZV Verordening worden gebruikt. Binnen elke maatregel is het aantal openstellingen beperkt, afhankelijk van de jaarlijkse behoefte en omstandigheden binnen de visserij- en aquacultuursector. Een beperkter aantal, thematisch gerichte openstellingen, geeft meer richting aan de inhoud van projecten. Hierdoor sluit, naar verwachting, het aanbod van projecten beter aan bij het beschikbare budget en zullen minder projecten worden afgewezen. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten lager bij een beperkt aantal openstellingen en overheidsopdrachten.

Nederland heeft bewust gekozen om voor de selectie van concrete acties bij innovatieregelingen met een tendersystematiek te werken. Het doel van tendersystematiek is om projecten binnen de visserijsector met elkaar te kunnen vergelijken om zo de beste projecten te selecteren die bijdragen aan de doelstellingen van het OP. Door regelmatig regelingen een beperkte tijd open te stellen, krijgen enkel de beste projecten toegang tot publieke middelen. De kwalitatieve weging van projecten maakt onderdeel uit van de tenderprocedure. Duurzaamheid geldt bij vrijwel iedere openstelling als beoordelingscriterium. Middels het vaststellen van de selectiecriteria kan het Comité van Toezicht in beperkte mate tussentijds bijsturen, zonder dat het OP gewijzigd hoeft te worden.

Bij regelingen waarbij tendersystematiek niet passend is, bijvoorbeeld investeringsregelingen, wordt gewerkt met rangschikking op volgorde van binnenkomst.

2.3 *Financieringsinstrumenten*

Binnen het EFMZV is geen gebruik gemaakt van een financieringsinstrument.

2.4 Financiële gegevens

Tot en met 2021 is circa 95% van het totale programmabudget gecommiteerd. In 2021 is circa 9.9 miljoen euro gecommiteerd, dit komt neer op ongeveer 7.5% van het totale programmabudget.

Van het totale programmabudget is tot en met 2021 circa 54% betaald aan begunstigden. In 2021 is circa 8% van het totale programmabudget betaald aan begunstigden.

Dit is minder dan in 2020, dat heeft te maken met de uitbetaling van de coronamaatregelen in 2020.

In 2021 is 10.1 miljoen euro van het EU-deel van het programmabudget gedeclareerd bij de Europese Commissie. Dit is voldoende geweest om volgens de N+3 normering decommitting van gelden te voorkomen. In totaal is tot en met 2021 circa 51.3% van het totale programmabudget gedeclareerd.

Het aantal geselecteerde projecten is tot en met 2021 in totaal 510, hiervan zijn er 13 in 2021 geselecteerd.

Meer dan de helft van de geselecteerde projecten zijn inmiddels afgerond. Dit betreft investeringen, compensaties en de eerste meerjarige projecten. Ook een aantal overheidsopdrachten is afgerond.

2.5 Indicator gegevens

De outputindicatoren zijn voor de meeste maatregelen gehaald. Van de outputindicatoren voor de artikelen 66 (productie en afzetplannen), 76 (controle & handhaving) en 80.1.c (GMB) is bekend dat deze niet meer gehaald zullen worden.

Dit heeft te maken met het niet opnieuw openstellen van de regeling voor productieplannen in de jaren 2021 en 2022, omdat hiervoor na de coronamaatregelen nog maar weinig budget binnen UP1 beschikbaar was. Als gevolg hiervan blijft de outputindicator staan op 49 projecten en zal het streefdoel van 69 projecten niet worden gehaald.

Voor artikel 76 (controle & handhaving) is een outputindicator van 15 projecten opgenomen. Het budget binnen deze maatregel wordt ingezet voor controle doeleinden zoals opgenomen in het OP. Het idee was deze doeleinden te bereiken met 15 projecten, waarschijnlijk blijft het bij 13 projecten waarvan mogelijk nog het budget wordt opgehoogd. Dit is een effectiever gebruik van budget om de doelstellingen te bereiken dan nog 2 nieuwe projecten te selecteren.

Voor artikel 80.1.c (GMB) is een outputindicator van 6 projecten, er zijn momenteel 5 projecten in uitvoering. In 2021 is een project ingediend dat later is teruggetrokken omdat de beoogde projectkosten niet subsidiabel bleken onder de voorwaarden van het EFMZV. Daarnaast is de inhoud van het teruggetrokken project al opgenomen in andere projecten die in uitvoering zijn, daarmee was de toegevoegde waarde van dit project niet duidelijk. Er zijn geen andere projecten meer voorzien binnen dit artikel.

De werkelijke uitkomst van de resultaatindicatoren zal pas aan het einde van de fondsperiode, als alle projecten zijn afgerond, zichtbaar zijn. De tot zover bekende waarden zijn niet representatief voor wat er wordt gemeten en houden weinig verband met de doelstellingen van de uitgevoerde projecten. De resultaatindicatoren worden daarnaast sterk beïnvloed door externe factoren waar de EFMZV subsidie weinig invloed op heeft.

3. Uitvoering van de Unieprioriteiten

3.1 Overzicht van de uitvoering

Unieprioriteit 1 bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De regeling Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij (artikel 28, Vo. (EU) nr. 508/2014) stond open van 2 november 2020 tot en met 15 januari 2021.
  - Er zijn 8 aanvragen ingediend, hiervan zijn er 5 verleend. Het betreft projecten die betrekking hebben op het verzamelen van data ten behoeve van verbeterde bestandsschattingen, de ontwikkeling van een innovatief en toekomstbesteding tuig voor de tongvisserij, en kennisontwikkeling inzake de groei en overleving van mosselen.
- Er is een laatste aanvraag voor de stilligregeling goedgekeurd; het ging om een aanvraag die in eerste instantie onontvankelijk was verklaard, maar die na een bezwaarprocedure alsnog is goedgekeurd.
- Verder is nog een laatste aanvraag voor de jongevisserij openstelling uit 2020 goedgekeurd. Wegens corona is deze aanvraag pas laat in behandeling genomen.
- Er zijn 2 nieuwe overheidsopdrachten geselecteerd:
  - Bridging knowledge gaps for sharks and rays in the northsea: Dit project voorziet in een informatiebehoefte die wordt genoodzaakt vanuit de uitzondering op roggan onder de aanlandplicht, en vanwege afspraken uit het KRM-haaienactieplan. Het project is opgedeeld in drie sporen, zijnde: overleving, ruimtelijke & temporele verspreid en disseminatie & project management.
  - Glas- en pootaal 2021: Jaarlijks wordt er voor 375.000 euro aan glas- en pootaal in de Nederlandse wateren uitgezet als één van de herstelmaatregelen uit het Nederlands aalbeheerplan.
- Er zijn 29 projecten volledig uitbetaald, het gaat om projecten die vallen onder de stilligregeling, investeringen voor toegevoegde waarde, jonge vissers en samenwerkingsprojecten tussen wetenschappers en vissers.
- Binnen UP1 is in 2021 in totaal circa 6.3 miljoen euro gecommiteerd en 3.9 miljoen euro betaald aan begunstigden. Er is circa 6.2 miljoen euro gedeclareerd bij de EC.
- Eind 2021 is van het totaal beschikbare budget binnen UP1 89.3 % gecommiteerd, 39.5% is uitbetaald en 34.6% is gedeclareerd.
- Voor het onderdeel vlootmaatregelen is 77.8% van het beschikbare budget gecommiteerd. Dit percentage is ook uitbetaald en gedeclareerd.
- Er zijn in 2021 in totaal 9 nieuwe projecten geselecteerd. Voor alle maatregelen binnen UP1 zijn met het aantal geselecteerde projecten de outputindicatoren al gehaald.
- Aan het eind van 2021 is circa 42% van de financiële indicator van UP1 gehaald. Voor alle regelingen zijn budgetten gedeclareerd. De budgetten van de stilligregeling, en de regelingen innovatie aanlandplicht en innovatie duurzame visserij zijn volledig gedeclareerd. De budgetten die vallen onder de regeling samenwerkingsprojecten wetenschap & visserij moet grotendeels nog gedeclareerd worden. De kosten van deze meerjarige projecten kwamen laat op gang, daarnaast is vertraging opgelopen in de uitvoering vanwege corona.

- De resultaatindicator 1.1 die de verandering in de productiewaarde meet lijkt niet geschikt om het effect van de steunverlening te meten. De resultaatindicator kijkt naar waarden die, naast de verleende steun, in belangrijke mate worden beïnvloedt door externe factoren zoals prijsbewegingen, de effecten van corona en/of veranderingen in vraag en aanbod.
- Resultaat indicator 1.7 gaat over de gecreëerde werkgelegenheid. De openstelling jonge vissers heeft aan deze indicator bijgedragen omdat een nieuw schip waarschijnlijk gepaard gaat met nieuwe werkgelegenheid. De indicator is nog niet gehaald, dit zal ook niet meer gebeuren omdat alle aanvragen voor de jonge vissers openstelling al zijn afgehandeld.

voorbeelden van behaalde resultaten:

Jonge vissers:

In het Operationeel Programma is bij het onderdeel SWOT-analyse opgenomen dat de beperkte instroom van jonge vissers een bedreiging vormt. Deze lage instroom komt in belangrijke mate door hoge overnamekosten en laag rendement. Daarop heeft Nederland besloten om jonge vissers te ondersteunen bij bedrijfsopvolging. Tot en met 2020 is aan tien jonge vissers subsidie verleend. In het Operationeel Programma was het absorptievermogen van het programma voor sommige maatregelen een zorgpunt. Bij een openstelling voor jonge vissers was het aantal verwachte overnames namelijk een onzekere factor. Op dit moment is er geen zicht op het aantal overnames in die periode door vissers die tot de doelgroep zouden hebben behoord.

Met gemiddeld twee aanvragen per jaar klopt de verwachting van een beperkt aantal overnames waarschijnlijk wel. Niet voor alle jonge vissers was de openstelling een aantrekkelijk alternatief. Uit gesprekken met geïnteresseerde vissers kwam naar voren dat de voorwaarden van de Europese verordening niet altijd aansloten bij de Nederlandse praktijk:

- Het vaartuig moest tussen 5 en 30 jaar oud zijn. In de afgelopen periode zouden er weinig betaalbare en toekomstbestendige vaartuigen op de markt zijn gekomen.
- Veel vaartuigen worden binnen de familie overgenomen, waarbij het vaartuig geleidelijk via een fiscale constructie van (meestal) vader wordt overgenomen. Op grond van de regeling is dit niet mogelijk: het vaartuig mag in deels in handen van de oorspronkelijke eigenaar blijven en er moet op het moment van vaststellingsaanvraag sprake zijn van gemaakte kosten.

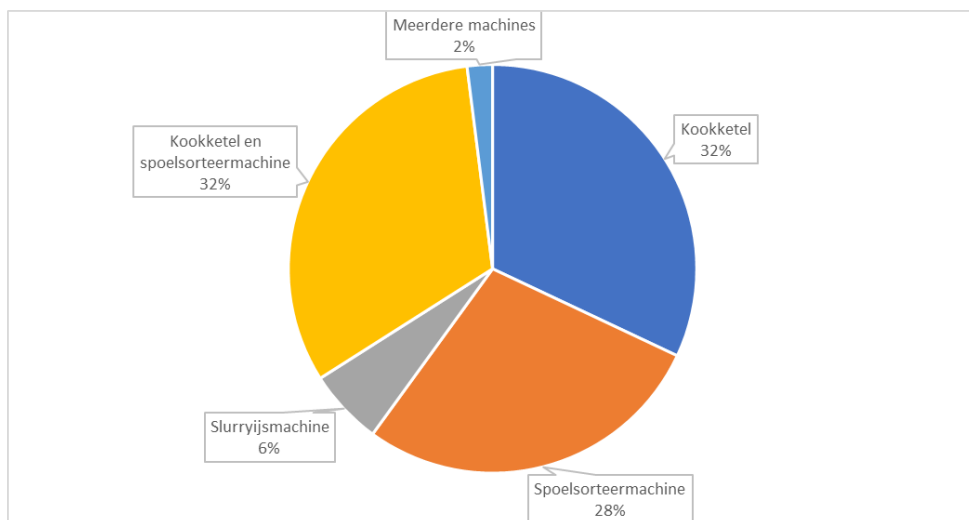
Toegevoegde waarde:

In reactie op de toenemende druk op de primaire sector door de sterke positie van afnemers heeft Nederland ingezet op het steunen van innoverende investeringen die waarde toevoegen aan visserijproducten. In 2018 en 2019 konden visserijondernemingen om die reden deelnemen aan de openstelling Investerings voor toegevoegde waarde van visserijproducten. Samen met de openstelling Jonge Vissers is dit de enige openstelling, die zich uitsluitend op ondernemers uit de primaire sector richten.

De openstelling was relatief populair, met name in het eerste jaar. In het eerste jaar waren met name de kookketel en de spoelsorteermachine (of een combinatie ervan) populair. In totaal had

92% van het aantal aanvragen betrekking op deze investeringen. De visserijondernemingen, die deze investeringen wilden aanschaffen hebben dat vooral tijdens de eerste openstelling gedaan. De tweede openstelling was een stuk minder populair: hier waren slechts 15 aanvragen ingediend. De nieuwe investeringsmogelijkheden, zoals de

aanschaf van een luchtzuiveraar, onder de tweede openstelling waren voor minder visserijondernemingen populair

Partnerschappen wetenschap & visserij:

De subsidiemodule Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij is gedurende de fondsperiode vier keer opengesteld: in 2017 (2x), 2018, 2019 en 2020. De projecten hebben (zoals de naam van de subsidiemodule al aangeeft) betrekking op samenwerking tussen verschillende partners. De projecten hebben daarom vaak last gehad van de consequenties van de maatregelen en adviezen om verspreiding van Corona te voorkomen. Om die reden is nog maar een beperkt aantal projecten afgerond en vastgesteld.

Een al afgerond project uit 2017 was gericht op de (door-)ontwikkeling van een kennisstelsel rondom Vistikhetmaar. Vistikhetmaar is een kennisplatform van en voor de Nederlandse zeevisserij. De bijbehorende website moet zorgen voor een effectieve kennisverspreiding in de visserijsector, naar de (aankomend) vissers. Hieraan ligt een samenwerkingsovereenkomst (sector, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, overheid) ten grondslag. Het project omvat een breed spectrum aan activiteiten op het gebied van kennisverspreiding: verdere verbetering van onderwijsmateriaal en toepassing(smogelijkheden) van Vistikhetmaar in het visserijonderwijs, uitbreiding (en up to date houden) van de kennisdossiers over actuele thema's ('hot issues') in de visserijsector etc. De resultaten van het project zijn dan ook zeer divers. De verdere ontwikkeling van de website van vistikhetmaar ([Vistikhetmaar - Vistikhetmaar](#)) springt in het oog. Voor veel mensen was deze website (gezien de bezoekersaantallen) tussen 2017 en 2021 een bron van informatie, onder meer over de Brexit. Een ander voorbeeld is de ontwikkeling en ontsluiting van een lesprogramma's en kennisdossiers.

In 2020 is een vervolproject rondom Vistikhetmaar goedgekeurd. Dit is nog niet afgerond.

Unieprioriteit 2 bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Er is geen subsidieregeling voor UP2 opengesteld, en er zijn dus ook geen nieuwe projecten geselecteerd.
- Er zijn 3 aquacultuurprojecten volledig uitbetaald.
- Binnen UP2 is in 2021 in totaal circa 800.000 euro betaald aan begunstigden en 1.4 miljoen euro gedeclareerd bij de EC.
- Eind 2021 is 117.9% van het totale beschikbare budget binnen UP 2 gecommiteerd, 63.8% is uitbetaald en 60.7% is gedeclareerd.
- De outputindicatoren binnen UP2 zijn reeds gehaald.
- Aan het einde van 2021 is circa 60.0% van de financiële indicator van UP2 gehaald. De compensatieregeling voor Covid-19 is volledig gedeclareerd, voor de innovatie projecten lopen de declaraties achter. Ook in dit geval is dit te wijten aan het laat op gang komen van projectkosten.
- Ook voor de resultaatindicator 2.2, die de verandering in waarde van de aquacultuurproductie meet geldt dat deze niet geschikt is om het effect van de steunverlening te meten. De EFMZV subsidie heeft naar verwachting pas na enige tijd werkelijk invloed op de productiewaarde. Waarschijnlijk is de invloed nog niet zichtbaar op het moment dat de subsidiabele activiteit wordt afgerond. Daarnaast geldt dat de productiewaarde door veel andere factoren wordt beïnvloed waardoor het effect van de subsidie niet valt vast te stellen.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

De ambitie van Nederland voor de aquacultuur in het Operationeel Programma EFMZV is gebaseerd op het Nationaal Strategische Plan Aquacultuur (NSPA). Er wordt vooral ingezet op innovatie om de reeds bestaande hoogwaardige kennis en producten verder te ontwikkelen. De subsidiemodule Aquacultuur is in de fondperiode vier keer opengesteld: in 2016, 2017, 2018 en 2019. Uit de SWOT en de NSPA blijkt een duidelijke behoefte aan innovatie voor verduurzaming en rendementsverbetering in de aquacultuursector, zowel voor het oogsten van schelpdieren als voor de viskweek. Dit is ook terug te zien in de projecten waar steun aan is verleend. De projecten hebben onder meer betrekking op oesters, paling, mossels, tong en yellow-tail.

De eerste projecten zijn in 2020 en 2021 vastgesteld. Het project INNOPRO had Innovatie en rendementsverbetering van mosselproductie heeft tot doel. Het project werd uitgevoerd door een consortium van Wageningen Marine Research, NIOZ, Deltares en HZ University of Applied Sciences. Een visserijonderneming was de aanvrager van het project. Vanwege het collectieve belang voor de mosselsector is het project verder gefinancierd door de Producentenorganisatie Nederlandse Mosselcultuur. Het project heeft geleid tot een groot aantal publicaties, rapporten en studentenrapporten. De resultaten zijn samengebracht in een eindrapport.

Het rapport draagt bij aan de kennis van de mossel als organisme en als populatie. Ook biedt het handvatten om deze kennis bij de mosselkweek in te zetten, en zo te streven naar een goed kweekrendement: [Innovatie en rendementsverbetering mosselproductie \(INNOPRO\) - WUR](#).

Unieprioriteit 3 uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De 5 nog lopende overheidsprojecten zijn voortgezet.
- Er is één nieuwe overheidsopdracht voor datacollectie geselecteerd, het gaat om het project datacollectie 2020 – 2022 waarbij het verzamelen van voldoende wetenschappelijke data wordt voortgezet.
- Binnen UP3 is in 2021 in totaal 1 miljoen euro gecommiteerd en 4.7 miljoen euro betaald aan begunstigden. In 2021 is circa 3.2 miljoen euro uit UP3 gedeclareerd bij de EC.
- Binnen UP3 is van het beschikbare budget voor datacollectie 100 gecommiteerd, 49.5% betaald en 49.2% gedeclareerd.
- Van het beschikbare budget voor controle is 98% gecommiteerd, 62.4% betaald en 59% gedeclareerd.
- Eind 2021 is binnen UP3 53.7% van de financiële indicator gehaald. Voor de lopende controlekosten moet een deel van de kosten nog worden gemaakt. Een belangrijk deel van de kosten voor datacollectie is ook nog niet gedeclareerd.
- Voor artikel 76 (controle & handhaving) is een outputindicator van 15 projecten opgenomen. Het budget binnen deze maatregel wordt ingezet voor controle doeleinden zoals opgenomen in het OP. Het idee was deze doeleinden te bereiken met 15 projecten, waarschijnlijk blijft het bij 13 projecten waarvan mogelijk nog het budget wordt opgehoogd. Dit is een effectiever gebruik van budget om de doelstellingen te bereiken dan nog 2 nieuwe projecten te selecteren.
- Voor de resultaatindicatoren geldt dat het causaal verband tussen veel van de projecten en de te meten waarde ontbreekt. Het aanpassen van de IT systemen heeft niet direct invloed op het aantal geconstateerde ernstige inbreuken. De fysiek gecontroleerde aanlandingen zijn in de jaren 2019, 2020 en 2021 wel gestegen.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Onderstroom:

Met het project onderstroom is in de afgelopen jaren geïnvesteerd in de opzet van een informatiesysteem (VIRIS3) waarmee de visserijgegevens van de Nederlandse vloot continu op de voet gevolgd en aan diverse stakeholders gerapporteerd kunnen worden. In dit systeem worden gegevens over de visserijvloot, de visserijrechten / vergunningen / ontheffingen, de visserijgebieden, de visserijrelaties, de jaarlijkse quota en contingenten, de visserij-inspanningen en de vangst uitputtingen geregistreerd.

Het resultaat van dit project is dat voor controle- en handhavingsactiviteiten van de overheid een toekomst vast systeem voor registratie van gegevens binnen de Visketen beschikbaar is.

Vangstregistratie:

Het project vangstregistratie loopt nog tot medio oktober 2022. Dit project betreft de overdracht van de vangstregistratietaken en bijbehorende digitale systemen van NVA naar RVO en de verdere verbetering daarvan. Met als doel de scheiding van taken tussen uitvoering en handhaving van het proces van visvangst registratie:

- RVO richt zich op het inwinnen en registreren van vangstgegevens;
- NVA richt zich op haar primaire taak van toezicht en handhaving ten aanzien van de meldplicht van vissers;
- De visser richt zich op het tijdig, volledig en juist aanleveren van zijn

vangstgegevens en is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit.

Datacollectie:

Een groot deel van het onderzoek op zee wordt aangestuurd door Europese wetgeving. De meest invloedrijke wetgeving is de data collectie verordening (Data Collection Framework, DCF) die aangeeft welke informatie de lidstaten moeten verzamelen voor de ondersteuning van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Het onderzoek dat Nederland in het kader van de DCF voor Europa uitvoert is vastgelegd in een Nationaal Programma. De onderdelen in het programma die mede worden uitgevoerd in het kader van de DCF worden door het EMFZV meegefinancierd.

Onder het EMFZV is steun verleend aan een drietal (opeenvolgende) projecten. De resultaten van het project zijn opgeleverd. Zie onder meer: [Visserijstatistiek - WUR](#). De declaratie van deze projecten zal nog volgen in lijn met afspraken tussen meerdere overheidsorganisaties.

Unieprioriteit 5 bevorderen van afzet en verwerking

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De regeling Afzetbevorderingsprojecten (artikel 68, Vo. (EU) nr. 508/2014) stond open van 2 november 2020 tot en met 15 januari 2021. Er zijn 3 aanvragen ingediend, deze zijn alle 3 geselecteerd zijn. Het gaat om projecten die beogen de afzet van bepaalde vis en schelpdieren te vergroten.
- Er zijn 6 projecten volledig uitbetaald.
- Binnen UP5 is in 2021 in totaal 2.4 miljoen euro gecommiteerd en circa 900.000 euro betaald aan begunstigden. In 2021 is circa 750.000 euro uit UP5 gedeclareerd bij de EC.
- Binnen UP5 is 104.1% van het beschikbare budget gecommiteerd, 35.8% is uitbetaald, en 35% is gedeclareerd.
- Aan het eind van 2021 is 53.7% van de financiële indicator gehaald. Het merendeel van de langdurige afzetprojecten moeten nog gedeclareerd worden. De regeling voor productie- en afzet plannen is volledig gedeclareerd.
- De outputindicator voor artikel 66 zal niet gehaald worden. Dit heeft te maken met het niet opnieuw openstellen van de regeling voor productieplannen in de jaren 2021 en 2022, omdat hiervoor na de coronamaatregelen nog maar weinig budget binnen UP1 beschikbaar was. Als gevolg hiervan blijft de outputindicator staan op 49 projecten en zal het streefdoel van 69 projecten niet worden gehaald.
- De gegevens over de resultaatindicatoren fluctueren significant. Waarschijnlijk heeft de subsidie weinig effect op de gemeten verandering in de waarde van de eerste verkoop van de PO's.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Afzetbevordering:

In 2021 kon de visserijsector voor de laatste keer een aanvraag indienen voor Afzetbevorderingsprojecten. Met deze subsidiemodule wil Nederland de rendabiliteit van de visserij en de aquacultuur in een zeer concurrerende markt te garanderen. De subsidiemodule is eerder opengesteld in 2016 en 2019. De aanvragen voor deze subsidiemodule zijn over het algemeen afkomstig van organisatie die een deel van de visserijsector vertegenwoordigen.

De projecten uit 2016 zijn in 2021 afgerond. Een aantal projecten richtten zich op het promoten van een bepaalde vissoort. Een voorbeeld van een dergelijk project is het project 'Versterken afzetbevordering en visconsumptie Haring'. Het project richtte zich op het promoten van Hollandse Nieuwe, maar dan in een eigentijdse uitstraling. 'Hollandse Nieuwe' staat voor haring die in de periode van 1 mei tot en met 31 augustus van het lopende kalenderjaar wordt gevangen én verkocht. Deze haring is een Europees beschermde Gegarandeerde Traditionele specialiteit: [Overzicht Nederlandse producten met Europese bescherming \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/overzicht-nederlandse-producten-met-europese-bescherming).

Het project wilde de consument de 'beleving' van 'Hollandse Nieuwe Stijl' bieden en zo de afzet te bevorderen. De consument werd zowel direct benaderd, als via de horeca. Het project werd geconfronteerd met de consequenties van de maatregelen en adviezen om verspreiding van Corona te voorkomen. Er is toen gekozen voor een communicatie zonder persoonlijk contact. Een tweetal tv-koks zijn vervolgens ingeschakeld om de Hollandse nieuwe Stijl te promoten met onder meer recepten. [Campagne Hollandse Nieuwe stijl | Nederlands Visbureau](#). In een periode dat het Nederlandse publiek veel thuis was, sloot dit goed aan.

Unieprioriteit 6 Geïntegreerd Maritiem Beleid

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De uitvoering van de 4 lopende overheidsprojecten is voortgezet. Deze projecten hebben onder andere betrekking op een regeling voor de ophaal van zwerfvuil in rivieren en op het meten van het geluidsniveau op de Noordzee.
- Er is een nieuwe overheidsopdracht geselecteerd: Coherent assessment framework for eutrophication. Dit project betreft de verdere ontwikkeling en toepassing van een betrouwbaar instrument om de effectiviteit van bestaande milieubeschermingsmaatregelen te meten op het gebied van vermessing (eutrofiëring). De landen in OSPAR (waaronder de Noordzee valt) verschillen onderling in hun aanpak van de beoordeling van de waterkwaliteit als gevolg van eutrofiëring. De Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) vereist vergelijkbaarheid tussen landen en tussen zeeregio's. De opdracht voor OSPAR is om de vergelijkbaarheid (coherentie) tussen landen te verbeteren. De beoordeling van eutrofiëring in OSPAR bevindt zich nu in een transitie van nationale naar gezamenlijke beoordeling.
- Er is 1 project volledig uitbetaald.
- Binnen UP6 is in 2021 in totaal circa 127.000 euro gecommitteerd. Er is niks betaald aan begunstigden en niks gedeclareerd bij de EC.
- Aan het eind van 2021 is van het totale budget binnen UP6 82.7% gecommitteerd, 32.5% is betaald en 32.5% is gedeclareerd.
- Aan het eind van 2021 is circa 32.5% van de financiële indicator van UP6 gehaald.
- Voor artikel 80.1.c (GMB) is een outputindicator van 6 projecten opgenomen, er zijn momenteel 5 projecten in uitvoering. In 2021 is een project ingediend dat later is teruggetrokken omdat de inhoud van het betreffende project al was meegenomen in andere lopende projecten. Daarnaast zouden niet alle beoogde projectkosten subsidiabel zijn onder de voorwaarden van het EFMZV. Er zijn geen andere projecten meer voorzien binnen dit artikel, de output indicator van 6 zal niet gehaald worden.
- Er zijn nog geen gegevens bekend over de resultaatindicatoren omdat er nog te weinig eindresultaten beschikbaar zijn.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Monitoring zwerfvuil:

Onder Unieprioriteit 6 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor meerdere projecten steun uit het EFMZV ontvangen. Een aantal projecten heeft betrekking op zwerfafval. In het kader van 'de jeugd heeft de toekomst' richtte één van de projecten zich op scholen. Binnen het programma 'Afval op school' heeft Rijkswaterstaat met 140 scholen samengewerkt. De kennis uit dit programma is gebundeld, diverse documenten zijn te vinden op de website van Rijkswaterstaat [Educatie over zwerfafval - Zwerfafval \(rijkswaterstaat.nl\)](https://rijkswaterstaat.nl/educatie-over-zwerfafval).

Scholen hebben zo makkelijk toegang tot kennis om samen met hun omgeving (zwerf)afval terug te dringen. Een belangrijk onderwerp is gedragsverandering. Hierover is een workshop georganiseerd: [Gedragsverandering en afvalscheiding op school - Zwerfafval \(rijkswaterstaat.nl\)](https://rijkswaterstaat.nl/geodragsverandering-en-afvalscheiding-op-school).

Technische Bijstand

Voor het EFMZV is in artikel 78 van Verordening 508/2014 bepaald dat technische bijstand op initiatief van de lidstaat subsidiabel is tot een maximum van 6% van het totale bedrag voor het OP. In het OP is 7.730.870 euro opgenomen voor technische bijstand. Hiervan komt 4.980.000 euro uit het Europese budget en 2.750.870 euro uit het nationale budget. Er loopt één project onder technische bijstand, namelijk Uitvoering Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. Doel van deze opdracht is het EU-conform uitvoeren van subsidieregelingen en overheidsopdrachten.

Werkzaamheden die hier onder vallen zijn onder meer het inrichten van de uitvoeringsketen EFMZV en uitvoeringstaken van het EFMZV, met name de selectie van projecten, managementverificaties en verantwoording. Technische bijstandsmiddelen zijn ook beschikbaar gesteld voor de werkzaamheden van de Certificeringsautoriteit en Auditautoriteit. Activiteiten binnen deze opdracht zijn in lijn met Verordening 1303/2013 artikel 59 lid 1. De opdracht sluit tevens aan op het Operationeel Programma, waarin wordt aangegeven hoe de middelen voor technische bijstand worden besteed. In 2020 zijn de activiteiten conform de opdracht uitgevoerd. In 2020 is de laatste declaratie ingediend voor technische bijstand. Daarmee is het gehele bedrag budget voor technische bijstand gedeclareerd bij de EC.

3.2 Resultaat-, output- en financiële indicatoren voor het EFMZV

Gegevens voor resultaat- en outputindicatoren staan in de bijlage.

Tabel 1 geeft de resultaatindicatoren weer. De werkelijke realisatie van deze indicatoren zal pas aan het einde van de fondsperiode echt zichtbaar zijn, omdat veel projecten nog niet zijn afgerond en hun effect nog niet meetbaar is.

Verder kunnen er geen constatering worden gemaakt met betrekking tot resultaten en hun bijdrage aan specifieke doelstellingen.

Tabel 2 geeft de resultaten op outputindicatoren weer.

Tabel 3 geeft de financiële indicatoren weer.

In tabel 4 zijn de financiële gegevens te vinden met betrekking tot committering van de EFMZV

gelden en ingediende declaraties. Tot slot zijn in tabel 5 de kosten van buiten het programmagebied uitgevoerde acties opgenomen. Tot en met 2021 zijn er mogelijk wel kosten buiten het programmagebied gemaakt, deze zijn nog niet gedeclareerd.

4. Kwesties die van invloed zijn op de prestaties van het programma en genomen corrigerende maatregelen.

4.1 Maatregelen die zijn genomen om aan de ex-antevoorwaarden te voldoen

Op het moment van indiening van het OP is aan alle ex-ante voorwaarden voldaan.

4.2 Kwesties die van invloed zijn op de prestaties van het programma en de genomen corrigerende maatregelen

De effecten van de coronapandemie zijn ook in 2021 sterk voelbaar geweest.

Meerdere onderzoeksprojecten hebben hun activiteiten moeten pauzeren vanwege de COVID-19 maatregelen. Deze projecten hebben daarom vertraging opgelopen en om uitstel gevraagd. Het gaat voornamelijk om bijeenkomsten en onderzoeksactiviteiten op schepen die vanwege de afstandsregels niet konden worden uitgevoerd.

Verder waren in 2021 nog een aantal bezwaren op de stilligregeling in behandeling. Dit waren aanvragen waarvan achteraf is gebleken dat niet de juiste informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van welke weken is stilgelegd) is opgenomen in de aanvraag. De coronamaatregelen en de bezwaren hebben veel gevraagd van de beschikbare capaciteit van RVO, waardoor andere aanvragen langer hebben moeten wachten op behandeling.

In 2021 is strak gestuurd op het indienen van betaalverzoeken en hierover is regelmatig contact opgenomen met begunstigden. Helaas heeft COVID-19 ook invloed gehad op het aantal ingediende betaalverzoeken.

5. Informatie over ernstige inbreuken en corrigerende maatregelen

De ontvankelijkheid wordt door RVO gecontroleerd bij het beoordelen van de aanvragen tot subsidieverlening. Bij de eindbetaling wordt opnieuw de ontvankelijkheid gecontroleerd. Deze controle wordt vervolgens gedurende vijf jaar na de laatste betaling aan de begunstigde jaarlijks herhaald.

In 2021 zijn geen nieuwe gevallen van onontvankelijkheid geconstateerd, waarbij een marktdeelnemer de verplichtingen uit artikel 10, lid 2 Vo. (EU) nr. 508/2014 niet heeft nageleefd.

In 2020 werd één aanvrager onontvankelijk verklaard doordat tussen selectie van de aanvraag en voor uitbetaling van de subsidie nieuwe inbreukpunten waren geregistreerd. De visser is zowel tegen het opleggen van de inbreukpunten als tegen het onontvankelijk verklaren in bezwaar gegaan. In 2021 was hier nog geen definitieve uitspraak over.

6. Informatie over de maatregelen die zijn genomen ter naleving van artikel 41, lid 8

Artikel 41 is niet opgenomen in het Operationeel Programma van Nederland. Daarom is dit onderdeel niet van toepassing.

7. Informatie over de maatregelen die zijn genomen om de bekendmaking van de begunstigden te waarborgen

7.1 Publicatie op het web

In 2021 is de lijst met geselecteerde concrete acties 3 maal geüpdatet. De lijst wordt gepubliceerd op www.rvo.nl/openbaarmaking-efmzv. Op de pagina `Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij` onder resultaten van het Fonds. Via de EFMZV-pagina wordt ook andere informatie gegeven over de resultaten van het programma, zoals de [jaarverslagen](#) en is een verwijzing opgenomen naar naar [Europa om de Hoek](#). Dit is het gezamenlijk platform voor alle EU-fondsen, hier staan alle EFMZV-projecten op. De EU-fondsen zijn ook gezamenlijk gestart met een doorlopende campagne. Dit houdt in dat gedurende het jaar aandacht wordt besteedt via de website en via social media aan de verschillende projecten van de verschillende fondsen.

7.2 Activiteiten in verband met het evaluatieplan en samenvatting van de evaluaties.

In 2021 heeft de jaarlijkse evaluatiebijeenkomst EFMZV plaatsgevonden. De afdeling die binnen LNV bij het EFMZV is betrokken en de betrokken afdelingen bij de RVO waren aanwezig. Tijdens deze evaluatie is teruggeblikt op de totstandkoming van de regeling voor Tijdelijke stopzetting van visserijactiviteiten als gevolg van Covid-19 (Covid-19 stilligeregeling). Deze regeling is opgesteld om uitvoering te geven aan artikel 33, eerste lid, aanhef en onder d, van verordening 508/2014, om de tijdelijke stopzetting van visserijactiviteiten met vissersvaartuigen te steunen als gevolg van het coronavirus.

De Covid-19 stilligeregeling is in zeer korte tijd opgesteld, om zo snel mogelijk de sector te kunnen ondersteunen. In voorbereiding op een mogelijke no-deal Brexit was in 2019 al uitwerking gegeven aan een concept-stilligeregeling voor de kottervloot. Dit concept is als basis gebruikt voor de Covid-19 stilligeregeling, dit heeft het proces aanzienlijk versneld.

Gedurende de afhandeling van de aanvragen voor deze openstelling zijn een aantal ervaringen opgedaan, die relevant kunnen zijn voor het ontwerp en uitvoering van openstellingen in de toekomst.

1) Gebruik gegevens al in bezit

Bij het ontwerp van de openstelling kon gebruik gemaakt worden van gegevens, die al in beschikbaar waren voor RVO: het visserijregister, het elektronisch logboek en de gegevens uit het Vessel Monitoring System (VMS). Op deze manier konden de uitvoeringskosten en de regeldruk zoveel mogelijk worden beperkt. De praktijk bleek echter in een aantal gevallen weerbarstiger: a) Ingevolge artikel 33, eerste lid, van verordening 508/2014 kan steun worden verleend voor de tijdelijke stopzetting van visserijactiviteiten. Het vierde lid van artikel 33 bepaalt voorts dat de visserijactiviteiten met het betreffende vissersvaartuig daadwerkelijk moeten worden opgeschort en dat de bevoegde autoriteit zich ervan vergewist dat het betrokken vissersvaartuig tijdens de periode van de tijdelijke stopzetting alle visserijactiviteiten heeft stopgezet. Aan deze eisen is invulling gegeven in artikel 3.11.7, eerste en tweede lid, waarin is bepaald dat de visserijactiviteiten met het vissersvaartuig moeten worden opgeschort tijdens de volledige weken waarvoor subsidie is verleend, en dat daaraan in elk geval is voldaan als uit de gegevens uit het hiervoor genoemde VMS-systeem blijkt dat het betreffende vissersvaartuig gedurende die week

in de haven heeft gelegen. In de praktijk bleken begunstigen de haven vaak wel te verlaten: het bleek niet altijd mogelijk om uit te sluiten dat er daadwerkelijk niet gevestigd werd. Hiervoor was het noodzakelijk om aanvullende informatie op te vragen.

b) Het vierde lid van artikel 33 bepaalt dat steun kan worden verleend aan eigenaren van Unievisserijvaartuigen die als actief zijn geregistreerd (in het visserijregister, bedoeld in artikel 4 van het Besluit registratie vissersvaartuigen 1998). In de praktijk bleek dat veranderde gegevens niet altijd snel worden doorgegeven voor het Visserijregister.

c) Het vierde lid van artikel 33 bepaalt verder dat steun kan worden verleend aan eigenaren van Unievisserijvaartuigen die in de twee kalenderjaren voorafgaand aan de datum van indiening van de steunaanvraag gedurende ten minste 120 dagen visserijactiviteiten op zee hebben verricht. De verordening staat enkel steun toe aan actieve ondernemingen. In de verordening is echter niet opgenomen hoe die 120 dagen berekend moeten worden. Uiteindelijk is uitgegaan van het aantal kalenderdagen, zodat in gelijke gevallen gelijk gehandeld kan worden.

2) Aaneengesloten periode van stopzetten van visserijactiviteiten

De openstelling is zeer kort voor het openstellen van de subsidiemodule gepubliceerd in de Staatscourant. Het gevolg was dat de aanvragers van de subsidie niet voldoende in de gelegenheid zijn geweest om kennis te nemen van de voorwaarden van de openstelling.

In artikel 3.11.2, eerste lid, van de REES is bepaald dat subsidie wordt verstrekt voor de stopzetting van visserijactiviteiten met een vissersvaartuig. Om voor subsidie in aanmerking te komen, mag een aanvraag voor subsidieverlening betrekking hebben op maximaal vijf weken. In artikel 3.11.2, derde lid, van de REES is bepaald dat het gaat om volledige weken, dat wil zeggen zeven aaneengesloten gehele dagen van 0:00 uur van de eerste dag tot en met 23:59 uur van de zevende dag.

Gedurende de afhandeling van de aanvragen bleek dat de aanvragers van de subsidie niet voldoende in de gelegenheid zijn geweest om kennis te nemen van het vereiste van stilliggen tot 23:59 uur op de zevende dag. Het hanteren van het tijdslot van 23:59 wordt niet proportioneel geacht, mede gelet op de achtergrond van de subsidiemodule, namelijk om steun te bieden aan eigenaren van vissersvaartuigen tijdens de coronacrisis. Om die reden is in november 2020 met terugwerkende kracht de bepaling aangepast: als volledige ononderbroken week werd beschouwd een aaneengesloten periode van 168 uur.

3) Afgeronde activiteiten op het moment van aanvraag

In de Regeling Europese- EZK en LNV subsidies is bepaald dat de subsidie uitsluitend wordt verstrekt als op het moment van de aanvraag het vissersvaartuig nog niet het volledige aantal weken waarvoor de subsidie wordt aangevraagd heeft stilgelegen (artikel 3.11.2, tweede lid, onder b, van de REES). Deze bepaling volgt uit artikel 65, zesde lid, van Verordening (EU) nr. 1303/2013, waarin staat dat concrete acties die fysiek voltooid zijn of volledig ten uitvoer zijn gelegd voordat de financieringsaanvraag in het kader van het programma door de begunstigde bij de managementautoriteit is ingediend, niet voor steun uit de fondsen worden geselecteerd, ongeacht of alle betrokken betalingen door de begunstigde van de steun zijn verricht. Dat is ook de reden dat een aanvraag voor subsidie voor Tijdelijk stopzetten van visserijactiviteiten in twee fasen wordt toegekend. Eerst wordt een besluit tot verlening van de subsidie genomen, waarna na afloop van de subsidietermijn het subsidiebedrag bij besluit wordt vastgesteld.

Als gevolg van de coronacrisis is verordening 1303/2013 gewijzigd waardoor het mogelijk is geworden om af te wijken van de hiervoor genoemde bepaling in artikel 65, zesde lid, van verordening 1303/2013 ten behoeve van steunmaatregelen als gevolg van de coronacrisis. In

theorie was het daardoor mogelijk dat de subsidie wel in één fase had kunnen worden uitgevoerd.

Vanwege de spoedeisendheid van de openstelling van de subsidiemodule Tijdelijk stopzetten van visserijactiviteiten kon de nationale bepaling niet meer vóóraf gewijzigd worden om gebruik te kunnen maken van de ruimte die de gewijzigde verordening 1303/2013 de lidstaten biedt om ook voor afgeronde activiteiten steun te verlenen. Daarnaast was het ook niet mogelijk (oa vanwege ICT) om het al ingerichte uitvoeringsproces te wijzigen.

Gedurende de afhandeling van de aanvragen bleek de eis, dat activiteiten nog niet mochten zijn afgerond bij het indienen van de aanvraag voor meerdere begunstigten een probleem te vormen. Om die reden is in november 2020 met terugwerkende kracht de bepaling geschrapt dat de visserijactiviteiten nog niet voor de volledige periode mogen zijn stopgezet.

8. Publiekssamenvatting

De Europese Unie en de Nederlandse overheid willen met het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) bijdragen aan de verwezenlijking van het nieuwe Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Het EFMZV heeft een looptijd van 2014 tot en met 2020, de subsidiabiliteitsperiode loopt door tot en met 2023. Iedere EU-lidstaat krijgt een deel van dit fonds om de vissector te steunen.

De plannen van Nederland zijn vastgelegd in het Operationeel Programma "Duurzaam Vissen voor de Markt". Nederland zet in op drie thema's: invoering aanlandplicht, verdere verduurzaming van de visserij- en aquacultuur en verbetering van de rendementen in de visserij en aquacultuurketen. De plannen uit het Operationeel Programma zijn gebaseerd op de Europa 2020 strategie, het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB), het Geïntegreerd Maritiem Beleid (GMB) en de ex ante evaluatie. Deze publiekssamenvatting geeft een beknopt overzicht van de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2021 en belangrijke mijlpalen die zijn behaald.

Het EFMZV kent in Nederland een totale omvang van ruim 131 miljoen euro. Hiermee worden over 5 geselecteerde Unieprioriteiten projecten en investeringsvoorstellen uit de markt (door middel van openstellingen) en overheidsopdrachten gesubsidieerd. In de jaren tot en met 2021 is 95% van het totale budget gecommiteerd. Circa 54% van het totale programmabudget is tot en met 2021 betaald aan begunstigden en circa 51.3% van het EU-deel van het totale programma budget is gedeclareerd bij de EU.

Omdat het einde van de subsidiabiliteitsperiode van het EFMZV nadert is in 2021 niet meer ingezet op de selectie van nieuwe subsidieprojecten. De focus ligt voornamelijk bij het bevorderen van betalingen voor lopende projecten. Voor het beperkte budget dat nog open staat wordt gekeken naar de selectie van een aantal laatste overheidsprojecten, en/of de ophoging van bestaande overheidsprojecten.

Per Unieprioriteit volgen de belangrijkste ontwikkelingen uit 2021:

Unieprioriteit 1 bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De regeling Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij (artikel 28, Vo. (EU) nr. 508/2014) stond open van 2 november 2020 tot en met 15 januari 2021.
  - Er zijn 8 aanvragen ingediend, hiervan zijn er 5 verleend. Het betreft projecten die betrekking hebben op het verzamelen van data ten behoeve van verbeterde bestandsschattingen, de ontwikkeling van een innovatief en toekomstbesteed tuig voor de tongvisserij, en kennisontwikkeling inzake de groei en overleving van mosselen.
- Er is een laatste aanvraag voor de stilligregeling goedgekeurd; het ging om een aanvraag die in eerste instantie onontvankelijk was verklaard, maar die de een bezwaarprocedure alsnog is goedgekeurd.
- Verder is nog een laatste aanvraag voor de jongevissers openstelling uit 2020 goedgekeurd. Wegens corona is deze aanvraag pas laat in behandeling genomen.
- Er zijn 2 nieuwe overheidsopdrachten geselecteerd:

- Bridging knowledge gaps for sharks and rays in the northsea: Dit project voorziet in een informatiebehoefte die wordt genoodzaakt vanuit de uitzondering op roggem onder de aanlandplicht, en vanwege afspraken uit het KRM-haaienactieplan. Het project is opgedeeld in drie sporen, zijnde: overleving, ruimtelijke & temporele verspreid en disseminatie & project management.
- Glas- en pootaal 2021: Jaarlijks wordt er voor 375.000 euro aan glas- en pootaal in de Nederlandse wateren uitgezet als één van de herstelmaatregelen uit het Nederlands aalbeheerplan.
- Er zijn 29 projecten volledig uitbetaald, het gaat om projecten die vallen onder de stilligregeling, investeringen voor toegevoegde waarde, jonge vissers en samenwerkingsprojecten tussen wetenschappers en vissers.
- Binnen UP1 is in 2021 in totaal circa 6.3 miljoen euro gecommitteerd en 3.9 miljoen euro betaald aan begunstigden. Er is circa 6.2 miljoen euro uit UP1 gedeclareerd bij de Europese Commissie.

voorbeelden van behaalde resultaten:

Jonge vissers

In het Operationeel Programma is bij het onderdeel SWOT-analyse opgenomen dat de beperkte instroom van jonge vissers een bedreiging vormt. Deze lage instroom komt in belangrijke mate door hoge overnamekosten en laag rendement. Daarop heeft Nederland besloten om jonge vissers te ondersteunen bij bedrijfsopvolging. Tot en met 2020 is aan tien jonge vissers subsidie verleend. In het Operationeel Programma was het absorptievermogen van het programma voor sommige maatregelen een zorgpunt. Bij een openstelling voor jonge vissers was het aantal verwachte overnames namelijk een onzekere factor. Op dit moment is er geen zicht op het aantal overnames in die periode door vissers die tot de doelgroep zouden hebben behoord.

Met gemiddeld twee aanvragen per jaar klopt de verwachting van een beperkt aantal overnames waarschijnlijk wel. Niet voor alle jonge vissers was de openstelling een aantrekkelijk alternatief. Uit gesprekken met geïnteresseerden vissers kwam naar voren dat de voorwaarden van de Europese verordening niet altijd aansloten bij de Nederlandse praktijk:

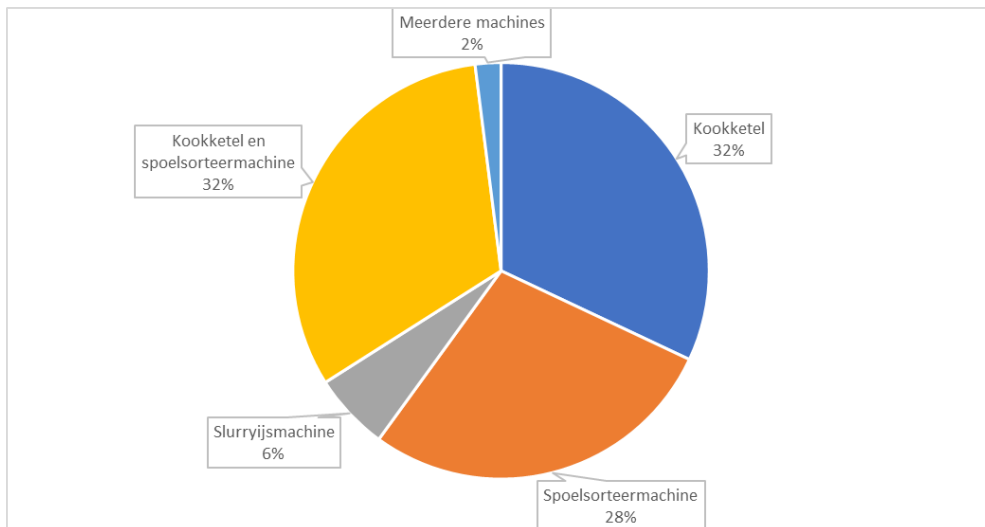
- Het vaartuig moest tussen 5 en 30 jaar oud zijn. In de afgelopen periode zouden er weinig betaalbare en toekomstbestendige vaartuigen op de markt zijn gekomen.

- Veel vaartuigen worden binnen de familie overgenomen, waarbij het vaartuig geleidelijk via een fiscale constructie van (meestal) vader wordt overgenomen. Op grond van de regeling is dit niet mogelijk: het vaartuig mag in deels in handen van de oorspronkelijke eigenaar blijven en er moet op het moment van vaststellingsaanvraag sprake zijn van gemaakte kosten.

Toegevoegde waarde

In reactie op de toenemende druk op de primaire sector door de sterke positie van afnemers heeft Nederland ingezet op het steunen van innoverende investeringen die waarde toevoegen aan visserijproducten. In 2018 en 2019 konden visserijondernemingen om die reden deelnemen aan de openstelling Investeringen voor toegevoegde waarde van visserijproducten. Samen met de openstelling Jonge Vissers is dit de enige openstelling, die zich uitsluitend op ondernemers uit de primaire sector richtten.

De openstelling was relatief populair, met name in het eerste jaar. In het eerste jaar waren met name de kookketel en de spoelsorteermachine (of een combinatie ervan) populair. In totaal had 92% van het aantal aanvragen betrekking op deze investeringen. De visserijondernemingen, die deze investeringen wilden aanschaffen hebben dat vooral tijdens de eerste openstelling gedaan. De tweede openstelling was een stuk minder populair: hier waren slechts 15 aanvragen ingediend. De nieuwe investeringsmogelijkheden, zoals de aanschaf van een luchtzuiveraar, onder de tweede openstelling waren voor minder visserijondernemingen populair

Partnerschappen wetenschap & visserij

De subsidiemodule Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij is gedurende de fondsperiode vier keer opengesteld: in 2017 (2x), 2018, 2019 en 2020. De projecten hebben (zoals de naam van de subsidiemodule al aangeeft) betrekking op samenwerking tussen verschillende partners. De projecten hebben daarom vaak last gehad van de consequenties van de maatregelen en adviezen om verspreiding van Corona te voorkomen. Om die reden is nog maar een beperkt aantal projecten afgerond en vastgesteld.

Een al afgerond project uit 2017 was gericht op de (door-)ontwikkeling van een kennisstelsel rondom Vistikhetmaar. Vistikhetmaar is een kennisplatform van en voor de Nederlandse zeevisserij. De bijbehorende website moet zorgen voor een effectieve kennisverspreiding in de visserijsector, naar de (aankomend) vissers. Hieraan ligt een samenwerkingsovereenkomst (sector, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, overheid) ten grondslag. Het project omvat een breed spectrum aan activiteiten op het gebied van kennisverspreiding: verdere verbetering van onderwijsmateriaal en toepassing (mogelijkheden) van Vistikhetmaar in het visserijonderwijs, uitbreiding (en up to date houden) van de kennisdossiers over actuele thema's ('hot issues') in de visserijsector etc. De resultaten van het project zijn dan ook zeer divers. De verdere ontwikkeling van de website van vistikhetmaar ([Vistikhetmaar - Vistikhetmaar](#)) springt in het oog. Voor veel mensen was deze website (gezien de bezoekersaantallen) tussen 2017 en 2021 een bron van informatie, onder meer over de Brexit. Een ander voorbeeld is de ontwikkeling en ontsluiting van een lesprogramma's en kennisdossiers.

In 2020 is een vervolgpriject rondom Vistikhetmaar goedgekeurd. Dit is nog niet afgerond.

Unieprioriteit 2 bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Er is geen subsidieregeling voor UP2 opengesteld, en er zijn dus ook geen nieuwe projecten geselecteerd.
- Er zijn 3 aquacultuurprojecten volledig uitbetaald.
- Binnen UP2 is in 2021 in totaal circa 800.000 euro betaald aan begunstigden en 1.4 miljoen euro gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

De ambitie van Nederland voor de aquacultuur in het Operationeel Programma EFMZV is gebaseerd op het Nationaal Strategische Plan Aquacultuur (NSPA). Er wordt vooral ingezet op innovatie om de reeds bestaande hoogwaardige kennis en producten verder te ontwikkelen. De subsidiemodule Aquacultuur is in de fondsperiode vier keer opengesteld: in 2016, 2017, 2018 en 2019. Uit de SWOT en de NSPA blijkt een duidelijke behoefte aan innovatie voor verduurzaming en rendementsverbetering in de aquacultuursector, zowel voor het oogsten van schelpdieren als voor de viskweek. Dit is ook terug te zien in de projecten waar steun aan is verleend. De projecten hebben onder meer betrekking op oesters, paling, mossels, tong en yellow-tail.

De eerste projecten zijn in 2020 en 2021 vastgesteld. Het project INNOPRO had Innovatie en rendementsverbetering van mosselproductie heeft tot doel. Het project werd uitgevoerd door een consortium van Wageningen Marine Research, NIOZ, Deltares en HZ University of Applied Sciences. Een visserijonderneming was de aanvrager van het project. Vanwege het collectieve belang voor de mosselsector is het project verder gefinancierd door de Producentenorganisatie Nederlandse Mosselcultuur. Het project heeft geleid tot een groot aantal publicaties, rapporten en studentenrapporten. De resultaten zijn samengebracht in een eindrapport.

Het rapport draagt bij aan de kennis van de mossel als organisme en als populatie. Ook biedt het handvatten om deze kennis bij de mosselkweek in te zetten, en zo te streven naar een goed kweekrendement: [Innovatie en rendementsverbetering mosselproductie \(INNOPRO\) - WUR.](#)

Unieprioriteit 3 uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De 5 nog lopende overheidsprojecten zijn voortgezet.
- Er is één nieuwe overheidsopdracht voor datacollectie geselecteerd, het gaat om het project datacollectie 2020 – 2022 waarbij het verzamelen van voldoende wetenschappelijke data wordt voortgezet.
- Binnen UP3 is in 2021 in totaal 1 miljoen euro gecommiteerd en 4.7 miljoen euro betaald aan begunstigden. In 2021 is circa 3.2 miljoen euro uit UP3 gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Onderstroom

Met het project onderstroom is in de afgelopen jaren geïnvesteerd in de opzet van een informatiesysteem (VIRIS3) waarmee de visserijgegevens van de Nederlandse vloot continu op de voet gevolgd en aan diverse stakeholders gerapporteerd kunnen worden. In dit systeem worden gegevens over de visserijvloot, de visserijrechten / vergunningen / ontheffingen, de

visserijgebieden, de visserijrelaties, de jaarlijkse quota en contingenten, de visserij-inspanningen en de vangstuitputtingen geregistreerd.

Het resultaat van dit project is dat voor controle- en handhavingsactiviteiten van de overheid een toekomst vast systeem voor registratie van gegevens binnen de Visketen beschikbaar is.

Vangstregistratie

Het project vangstregistratie loopt nog tot medio oktober 2022. Dit project betreft de overdracht van de vangstregistratietaken en bijbehorende digitale systemen van NVWA naar RVO en de verdere verbetering daarvan. Met als doel de scheiding van taken tussen uitvoering en handhaving van het proces van visvangst registratie:

- RVO richt zich op het inwinnen en registreren van vangstgegevens;
- NVWA richt zich op haar primaire taak van toezicht en handhaving ten aanzien van de meldplicht van vissers;
- De visser richt zich op het tijdig, volledig en juist aanleveren van zijn vangstgegevens en is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit.

Datacollectie

Een groot deel van het onderzoek op zee wordt aangestuurd door Europese wetgeving. De meest invloedrijke wetgeving is de data collectie verordening (Data Collection Framework, DCF) die aangeeft welke informatie de lidstaten moeten verzamelen voor de ondersteuning van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Het onderzoek dat Nederland in het kader van de DCF voor Europa uitvoert is vastgelegd in een Nationaal Programma. De onderdelen in het programma die mede worden uitgevoerd in het kader van de DCF worden door het EMFVZ meegefinancierd.

Onder het EMFVZ is steun verleend aan een drietal (opeenvolgende) projecten. De resultaten van het project zijn opgeleverd. Zie onder meer: [Visserijstatistiek - WUR](#). De declaratie van deze projecten zal nog volgen in lijn met afspraken tussen meerdere overheidsorganisaties.

Unieprioriteit 5 bevorderen van afzet en verwerking

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De regeling Afzetbevorderingsprojecten (artikel 68, Vo. (EU) nr. 508/2014) stond open van 2 november 2020 tot en met 15 januari 2021. Er zijn 3 aanvragen ingediend, deze zijn alle 3 geselecteerd zijn. Het gaat om projecten die beogen de afzet van bepaalde vis en schelpdieren te vergroten.
- Er zijn 6 projecten volledig uitbetaald.
- Binnen UP5 is in 2021 in totaal 2.4 miljoen euro gecommiteerd en circa 900.000 euro betaald aan begunstigden. In 2021 is circa 750.000 euro uit UP5 gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Afzetbevordering

In 2021 kon de visserijsector voor de laatste keer een aanvraag indienen voor Afzetbevorderingsprojecten. Met deze subsidiemodule wil Nederland de rendabiliteit van de

visserij en de aquacultuur in een zeer concurrerende markt te garanderen. De subsidiemodule is eerder opengesteld in 2016 en 2019. De aanvragen voor deze subsidiemodule zijn over het algemeen afkomstig van organisatie die een deel van de visserijsector vertegenwoordigen.

De projecten uit 2016 zijn in 2021 afgerond. Een aantal projecten richtten zich op het promoten van een bepaalde vissoort. Een voorbeeld van een dergelijk project is het project 'Versterken afzetbevordering en visconsumptie Haring'. Het project richtte zich op het promoten van Hollandse Nieuwe, maar dan in een eigentijdse uitstraling. 'Hollandse Nieuwe' staat voor haring die in de periode van 1 mei tot en met 31 augustus van het lopende kalenderjaar wordt gevangen én verkocht. Deze haring is een Europees beschermde Gegarandeerde Traditionele specialiteit: [Overzicht Nederlandse producten met Europese bescherming \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/overzicht-nederlandse-producten-met-europese-bescherming).

Het project wilde de consument de 'beleving' van 'Hollandse Nieuwe Stijl' bieden en zo de afzet te bevorderen. De consument werd zowel direct benaderd, als via de horeca. Het project werd geconfronteerd met de consequenties van de maatregelen en adviezen om verspreiding van Corona te voorkomen. Er is toen gekozen voor een communicatie zonder persoonlijk contact. Een tweetal tv-koks zijn vervolgens ingeschakeld om de Hollandse nieuwe Stijl te promoten met onder meer recepten. [Campagne Hollandse Nieuwe stijl | Nederlands Visbureau](#) In een periode dat het Nederlandse publiek veel thuis was, sloot dit goed aan.

Unieprioriteit 6 Geïntegreerd Maritiem Beleid

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2021 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De uitvoering van de 4 lopende overheidsprojecten is voortgezet. Deze projecten hebben betrekking op een regeling voor de ophaal van zwerfvuil in rivieren en op het meten van het geluidsniveau op de Noordzee.
- Er is een nieuwe overheidsopdracht geselecteerd: Coherent assessment framework for eutrophication. Dit project betreft de verdere ontwikkeling en toepassing van een betrouwbaar instrument om de effectiviteit van bestaande milieubeschermingsmaatregelen te meten op het gebied van vermessing (eutrofiëring). De landen in OSPAR (waaronder de Noordzee valt) verschillen onderling in hun aanpak van de beoordeling van de waterkwaliteit als gevolg van eutrofiëring. De Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) vereist vergelijkbaarheid tussen landen en tussen zeeregio's. De opdracht voor OSPAR is om de vergelijkbaarheid (coherentie) tussen landen te verbeteren. De beoordeling van eutrofiëring in OSPAR bevindt zich nu in een transitie van nationale naar gezamenlijke beoordeling.
- Er is 1 project volledig uitbetaald.
- Binnen UP6 is in 2021 in totaal circa 127.000 euro gecommitteerd. Er is niks betaald aan begunstigden en niks gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Monitoring zwerfvuil

Onder Unieprioriteit 6 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor meerdere projecten steun uit het EFMZV ontvangen. Een aantal projecten heeft betrekking op zwerfafval. In het kader van 'de jeugd heeft de toekomst' richtte één van de projecten zich op scholen.

Binnen het programma 'Afval op school' heeft Rijkswaterstaat met 140 scholen samengewerkt. De kennis uit dit programma is gebundeld, diverse documenten zijn te vinden op de website van Rijkswaterstaat [Educatie over zwerfafval - Zwerfafval \(rijkswaterstaat.nl\)](https://www.rijkswaterstaat.nl/educatie-over-zwerfafval).

Scholen hebben zo makkelijk toegang tot kennis om samen met hun omgeving (zwerf)afval terug te dringen. Een belangrijk onderwerp is gedragsverandering. Hierover is een workshop georganiseerd: [Gedragsverandering en afvalscheiding op school - Zwerfafval \(rijkswaterstaat.nl\)](https://www.rijkswaterstaat.nl/geodragsverandering-en-afvalscheiding-op-school)

Technische Bijstand

Voor het EFMZV is in artikel 78 van Verordening 508/2014 bepaald dat technische bijstand op initiatief van de lidstaat subsidiabel is tot een maximum van 6% van het totale bedrag voor het OP. In het OP is 7.730.870 euro opgenomen voor technische bijstand. Hiervan komt 4.980.000 euro uit het Europese budget en 2.750.870 euro uit het nationale budget. Er loopt één project onder technische bijstand, namelijk Uitvoering Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. Doel van deze opdracht is het EU-conform uitvoeren van subsidieregelingen en overheidsopdrachten.

Werkzaamheden die hier onder vallen zijn onder meer het inrichten van de uitvoeringsketen EFMZV en uitvoeringstaken van het EFMZV, met name de selectie van projecten, managementverificaties en verantwoording. Technische bijstandsmiddelen zijn ook beschikbaar gesteld voor de werkzaamheden van de Certificeringsautoriteit en Auditautoriteit. Activiteiten binnen deze opdracht zijn in lijn met Verordening 1303/2013 artikel 59 lid 1. De opdracht sluit tevens aan op het Operationeel Programma, waarin wordt aangegeven hoe de middelen voor technische bijstand worden besteed. In 2020 zijn de activiteiten conform de opdracht uitgevoerd. In 2020 is de laatste declaratie ingediend voor technische bijstand. Daarmee is het gehele bedrag budget voor technische bijstand gedeclareerd bij de EC.